

Հանդէսը լաւ տպաւորութիւն գործեց հանդիսականներին վերայ. բայց չմոռանանք նկատել, որ հանդիսին մասնակցեց Դպրոցի նախկին սաներից շատ չնչին մասը.— զարմանալի ապերախութիւն:

Ս. ՄԱՆԴԻՆԵԱՆ

Տարւոյս փետրուարի 26-ին ս. Էջմիածնում Մայր Աթոռի հոգևոր ձեմարանի ուսուցչական խումբը ընտանեկան կերպով տօնեց հայոց մանկավարժութեան պապ Սեդրաք Մանդինեանցի գործունէութեան քսան և հինգամեակը. այդ տօնը միևնոյն ժամանակ և մի հրաժեշտի տօն էլ, որովհետև ոչ Մանդինեանը հեռանալով մանկավարժական ասպարէզից՝ գնում էր արտասահման խանգարուած առողջութիւնը վերականգնելու նպատակով:

Պ. Մանդինեանը գործել է մեր մէջ որպէս *մանկավարժ*՝ Կերկար տարիներ վարելով տեսչութեան և ուսուցչական պաշտօններ Ներսիսեան հոգևոր Դպրոցում և ուսուցչութիւն ս. Էջմիածնի հոգևոր ձեմարանում, որպէս *հեղինակ* բազմաթիւ դասագրքերի հայ ուսուցիչների և ուսումնարանների համար, և վերջապէս որպէս *աշխատակից* հայ թերթերին. նորա մանկավարժական ընտիր յօդուածները տպուել են «Փորձ», «Վարժարան», «Արարատ» ամսագիրների և «Լումայ» հանդիսի մէջ և շատերն էլ առանձին գրքոյկներով:

Յօրելեանի հանդիսին կարդացուել է Ազգիս Վեհ. Հայրապետի սրբատառ կոնդակը, որով օրհնում է նորա բեղմնաւոր գործունէութիւնը և խոստանումէ ապագային չմոռանալ նորան:— Ներսիսեան հոգևոր Դպրոցի հոգաբարձութիւնը շնորհաւորելով 25-ամեակը՝ նուիրեց 600 ռուբլի, այսպէս էլ բազմաթիւ շնորհաւորականներ էին ստացուած ձեմարանի և բոլոր հոգևոր Դպրոցների ուսուցչական խմբերից, հայ թերթերի խմբագրութիւններից և նորա բազմաթիւ աշակերտներից ու մասնաւոր անձերի կողմից:

«Լումայ»-ի խմբագրութիւնը ևս իւր կողմից ս. Էջմիածին հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց. «Խմբագրութիւնս բաղտ ունի շնորհաւորել տաղանդաւոր մանկավարժիդ 25-ամեայ արդիւնաւոր գործունէութիւնը»:

Պ. Մանգինեանի տուած օգուտը նոր սերնդի կըթուլեան գործին այնքան մեծ է՝ որ մենք միայն ցաւել կարող ենք հայ հասարակութեան ցոյց տուած անտարբերութեան վերայ:

† ՅԱԿՈՎԲ ԺԱՂԱՐԱՔԵԱՆՅ

Հայ ազգի մատաղ սերնդի դաստիարակութեան նուիրուած անհատներէց առաջին զօրը չէ հանգ. Յակովբ Ճաղարբէգեանցը և ոչ էլ վերջինը կը լինի. այս փշոտ ասպարէզը շատ ծաղիկ կեանք է մարել և դեռ կը շարունակէ մարել նա նոյն դառն և յուսահատ դրութեամբ, նոյն դժբախտ և ցաւալի պարագաներում: Ո՛րքան ոգևորութեամբ ազնիւ երիտասարդներ մտել են հայի կեանքի խոսպան անդաստանը մշակելու, բայց և ինչպէս ուժասպառ, լքեալ, յուսահատ թողել հեռացել են, կամ թէ շարունակել են հիւժուած, նուաղած այդ վեհ և բարձր կոչման ծառայել, նուիրուել մի գործի. որ պահանջում է անկեղծ ու ազնիւ մշակներ: Ո՛րքան կոկոններ են դեռ չը բացուած թառամել... Ի՞նչքան լեզուներ է արմատից կտրել մեր հասարակութեան խորին անտարբերութեան սառնամանիքը:

1900 թ. Յունուար 1-ին բոլորից մոռացուած, յուսահատ դրութեան մէջ, հեռու իրեն յարգողներից իւր մահկանացու չաւատանջ կեանքը կնքեց գրական ասպարիզի համեստ մշակներից մէկը՝ Յակովբ Ճաղարբէգեանց:

Հանգուցեալը ծնունդ է Շուշի քաղաքում 1864 թուին. իւր սկզբնական կրթութիւնը ստացել է նախ մասնաւոր մարդու մօտ, ապա մտել է թեմական դպրոցը, որ այդ ժամանակ միայն չորս դասարան ունէր և միակ բարեկարգ վարժարանն էր. Ճաղարբէգեանը եօթը տարի մնաց այս դպրոցում և հանդիսացաւ իբրև ամենաընդունակ ու յառաջագէտ աշակերտներից մէկը. նա չափից դուրս աշխատասէր տղայ էր և այդ աշխատասիրութիւնը եղաւ նրա ապագայ գործունէութեան հիմքը: Դպրոցից նա գիտութեան մի մեծ պաշար էլ չը տարաւ իւր հետ, որովհետև միմիայն չոր ու ցամաք առարկաներն էին սովորեցնում. 1881 թուականին նա աւարտեց թեմ. դպրոցը. իսկ այդ միջոցում գեռ ևս Ղարաբաղի թեմում գրեթէ չը կային ծխական դպրոցներ. ճիշտ է, մի երկուսը գոյութիւն ունէին, բայց խիստ ողորմելի վիճակի մէջ. մինչդեռ Շամախու թեմում կային դպրոցներ, բայց նոքա էլ չունէին յարմար դասատուներ. թեմական դպրոց չունենալու պատճառով. այնպէս որ Շուշուց շատ երիտասարդներ աւարաեղուն պէս դիմում էին Շամախու թեմը: